

POSTANOWIENIE

Dnia 9 kwietnia 2013 roku

Sąd Apelacyjny w Poznaniu – Wydział I Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSA Karol Ratajczak /spr./

Sędziowie: SA Bogusława Żuber, SA Jacek Nowicki

po rozpoznaniu w dniu 9 kwietnia 2013 roku

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z wniosku M. B.

przeciwko (...) Bank (...) S.A. w W.

o udzielenie zabezpieczenia

na skutek zażalenia powódki

na postanowienie Sądu Okręgowego w Poznaniu

z dnia 14 stycznia 2013 r. sygn. akt I Co 207/12

postanawia:

oddalić zażalenie

B. Żuber K. Ratajczak J. Nowicki

UZASADNIENIE

Zaskarżonym postanowieniem Sąd Okręgowy w Poznaniu oddalił wniosek M. B. o udzielenie zabezpieczenia roszczenia o ustalenie nieważności umowy poręczenia kredytu udzielonego przez (...) SA Oddział (...) w N. W. Ł. (1). Zabezpieczenie polegać miało na zawieszeniu postępowania egzekucyjnego prowadzonego przeciwko wnioskodawczyni przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Międzyrzeczu w sprawie RB Km 4316/12.

Jak ustalił Sąd Okręgowy, wnioskodawczyni udzieliła w formie aktu notarialnego pełnomocnictwa swemu ojcu E. B. do złożenia w jej imieniu m.in. oświadczenia o poręczeniu zobowiązań wynikających z umowy o udzielenie kredytu, ustanowieniu hipoteki na należącej do niej nieruchomości, i to na warunkach według uznania pełnomocnika.

Na podstawie udzielonego pełnomocnictwa został przez powódkę poręczony kredyt udzielony przez (...) S.A. W. Ł. (2) i na zabezpieczenie jego spłaty ustanowiono hipotekę na nieruchomości należącej do M. B..

Sąd Okręgowy stwierdził, że w uprawdopodobnieniu swego roszczenia wnioskodawczyni wskazała, iż W. Ł. (2), w toku postępowania prowadzonego przez Prokuraturę Rejonową w Nowym Tomysłu w sprawie Ds. 638/11 został przedstawiony zarzut, że „w październiku 2007 r. działając w celu osiągnięcia korzyści majątkowych wprowadził w błąd pracowników (...) S.A. doprowadzając do niekorzystnego rozporządzenia mieniem poprzez zawarcie umowy kredytu w formie limitu kredytowego wielocalowego nr 202- (...) w ramach którego pozostawiono do jego dyspozycji 3.000.000 zł, zaniechując jego spłaty tj. o przestępstwo z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 294 § 1 k.k i art. 297§ 1 k.k w

zw. z art. 11 § 2 k.k.”. W ocenie wnioskującej wobec tego, że zobowiązanie W. Ł. (2), za którego poręczyła, jawi się jako czynność prawna podjęta w celu przestępczym, jest to zatem czynność prawna nieważna (art. 58 § 1 k.c.).

W uzasadnieniu Sąd Okręgowy stwierdził, że wnioskodawczynie nie uprawdopodobniła roszczenia czyli żądania ustalenia nieważności poręczenia udzielonego dla spłaty kredytu w oparciu o stwierdzenie nieważności umowy kredytu na podstawie art. 58 § 1 k.c. i nie badając pozostałych przesłanek udzielenia zabezpieczenia, wniosek oddalił.

Zażalenie na powyższe postanowienie złożyła wnioskodawczynie zaskarżając je w całości, domagając się jego zmiany poprzez uwzględnienie jej wniosku o udzielenie zabezpieczenia; żądaniem ewentualnym było uchylenie zaskarżonego postanowienia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji.

Sąd Apelacyjny w Poznaniu zważył, co następuje.

Zażalenie uznać należało za bezzasadne.

Zgodnie z przepisem art. 730 § 1 k.p.c. w każdej sprawie cywilnej podlegającej rozpoznaniu przez Sąd, można żądać udzielenia zabezpieczenia. Na podstawie art. 730¹ § 1 k.p.c., udzielenia zabezpieczenia może żądać każda strona lub uczestnik postępowania, jeżeli uprawdopodobni roszczenie oraz interes prawny w udzieleniu zabezpieczenia.

Przesłankami do zabezpieczenia powództwa są zatem uprawdopodobnienie roszczenia oraz interes prawny w udzieleniu zabezpieczenia. Uprawdopodobnienie, choć nie wymaga – tak jak udowodnienie – bezsprzecznego wykazania konkretnych okoliczności za pomocą zaoferowanego przez stronę materiału dowodowego, zobowiązuje do uczynienia wiarygodnymi okoliczności stanowiących podstawę roszczenia.

Podzielić należało stanowisko Sądu I instancji, że wnioskodawczynie nie uprawdopodobniła roszczenia. Wnioskodawczynie - jak wynika z treści jej pisma z dnia 5 grudnia 2012 r. – ostatecznie domagała się udzielenia zabezpieczenia roszczenia o ustalenie nieważności poręczenia spłaty wierzytelności z dnia 26 października 2007 r.

Lektura akt wskazuje, że aktem notarialnym z dnia 26 października 2007 r. M. B. udzieliła pełnomocnictwa swemu ojcu E. B. do złożenia w jej imieniu m.in. oświadczenia o poręczeniu zobowiązań wynikających z umowy o udzielenie kredytu zawartej z (...) Oddział (...) w N. – na wszelkich warunkach według uznania pełnomocnika, a także złożenia w imieniu mocodawczynie o ustanowieniu hipoteki na należącej do niej nieruchomości, na warunkach według uznania pełnomocnika. Udzielenie takiego poręczenia było prawnie dopuszczalne. Ojciec M. B. działając w granicach umocowania, poręczył W. Ł. (2) umowę kredytu w formie limitu kredytowego wielocelowego.

Prokurator Rejonowy w Nowym Tomysłu w dniu 8 grudnia 2011 r. przedstawił W. Ł. (2), zarzut, że w październiku 2007 r. działając w celu osiągnięcia korzyści majątkowych wprowadził w błąd pracowników (...) S.A. (...) Oddział (...) w P. Centrum Korporacyjne w N. na podstawie faktury VAT nr (...) z dnia 2 lipca 2007 r. wystawionej przez (...), co do posiadania na własność linii żywienia trzody chlewnej na mokro wraz ze zintegrowanym systemem pojenia i wentylacji mechanicznej znajdującej się na F. W. (...)-(...) O. o wartości 976.000 zł, która miała stanowić zabezpieczenie wierzytelności, a której w rzeczywistości nie posiadał doprowadzając do niekorzystnego rozporządzenia mieniem wskazany bank, poprzez zawarcie w dniu 26 października umowy kredytu w formie limitu kredytowego wielocelowego nr (...) (...), w ramach którego pozostawiono do jego dyspozycji 3.000.000 zł, zaniechując jego spłaty tj. o przestępstwo z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 294 § 1 k.k. i art. 297 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k.

W. Ł. (2) jest poszukiwany listem gończym. Zgodnie z art. 11 k.p.c. sąd jest związany w sprawie cywilnej tylko tymi ustaleniami wydanego w postępowaniu karnym prawomocnego wyroku, które dotyczą popełnienia przestępstwa. Odnosi się to do osoby sprawy, przedmiotu przestępstwa i czynu przypisanego oskarżonemu (skazanemu).

Skarżąca uprawdopodobnienie roszczenia, z którym zamierzała wystąpić i zabezpieczenia, którego się domagała wiązała z przedstawieniem zarzutu popełnienia przestępstwa kredytobiorcy, za którego poręczyła. W ocenie wnioskodawczynie, zobowiązanie W. Ł. (2) wobec (...) S.A., za które poręczyła, wynika z zawarcia umowy kredytu

w celu przestępczym. Tymczasem, z treści wyżej wskazanego zarzutu, wynika, że przedmiotem postępowania przygotowawczego jest zatajanie przez kredytobiorcę, tego, że nie jest on właścicielem linii żywienia trzody chlewnej na mokro wraz ze zintegrowanym systemem pojenia i wentylacji mechanicznej znajdującej się na F. W. (...)-(...) O. o wartości 976.000 zł, która miała stanowić zabezpieczenie wierzytelności. Skutkiem takiego zachowania W. Ł. (2) miało być niekorzystne rozporządzenie mieniem przez bank. Treść zarzutu nie daje podstaw do przyjęcia nieważności czynności prawnej polegającej na udzieleniu przez (...) S.A. W. Ł. (2) kredytu. Co istotne, sam bank umowę tę uznaje za ważną, skoro wystąpił przeciwko wnioskodawczyni jako poręczycielce kredytu o zapłatę kwoty 3.000.000 z odsetkami, uzyskał w sprawie nakaz zapłaty w postępowaniu nakazowym, który wyrokiem Sądu Okręgowego w Gorzowie Wlkp w sprawie I C 192/10 został utrzymany w mocy.

To w postępowaniu przed Sądem Okręgowym w Gorzowie wnioskodawczyni mogła i winna się powoływać się na nieważność umowy kredytowej, jeżeli uważała, że taka nieważność zachodziła. Co do tej okoliczności skarżąca nie podała jednak żadnych informacji.

Dlatego też, w ocenie Sądu Apelacyjnego na tym etapie postępowania nie można przyjąć, aby skarżąca uprawdopodobniła roszczenie o stwierdzenie nieważności umowy kredytowej zawartej pomiędzy (...) S.A. a W. Ł. (2), jako zawartej w celu przestępczym, a tym samym nieważnej (art. 58 § 1 k.c.).

Przepis art. 58 § 1 k.c. stanowi w swojej początkowej części, że czynność prawna sprzeczna z ustawą albo mająca na celu obejście ustawy jest nieważna. Czynność prawna jest sprzeczna z ustawą wówczas, gdy jej treść jest formalnie i materialnie niezgodna z bezwzględnie obowiązującym przepisem prawa. Natomiast czynność prawna mająca na celu obejście ustawy polega na takim ukształtowaniu jej treści, które z formalnego punktu widzenia nie sprzeciwia się ustawie, lecz w rzeczywistości (w znaczeniu materialnym) zmierza do zrealizowania celu, którego osiągnięcie jest przez nią zakazane. Innymi słowy, o czynności prawnej (także zawarciu umowy) mającej na celu obejście ustawy można mówić wówczas, gdy czynność taka pozwala na uniknięcie zakazów, nakazów lub obciążeń wynikających z przepisu ustawy i tylko z takim zamiarem została dokonana. Nie ma na celu obejścia prawa dokonanie czynności prawnej dla osiągnięcia skutków, jakie ustawa wiąże z tą czynnością prawną.

Wnioskodawczyni udzielając pełnomocnictwa swemu ojcu musiała zdawać sobie sprawę ze znaczenia swojej decyzji, w szczególności winna liczyć się z tym, że pełnomocnik skorzysta z udzielonego mu pełnomocnictwa w pełnym zakresie. NW wniosku, ani w zażaleniu nie powoływała się w każdym razie, aby jej oświadczenie woli zostało złożone pod wpływem błędu (art. 84 § 1 k.c.), podstęp (art. 86 § 1 k.c.), czy groźby (art. 87 § 1 k.c.). Stąd też nie sposób również uznać, aby uprawdopodobniła roszczenie o ustalenie nieważności poręczenia.

W tym stanie rzeczy biorąc pod uwagę powyższe Sąd Apelacyjny oddalił zażalenie na podstawie art. 385 k.p.c. w zw. z art. 397 § 2 k.p.c.

B. Żuber K. Ratajczak J. Nowicki